

o.d.s. Meester Aafjes **Protocol bij ongewenst gedrag**

Dit PROTOCOL bij ongewenst gedrag heeft als doel:

“ Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar in de klas op te hangen, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit protocol bij ongewenst gedrag.

Ongewenst gedrag op school.

De ods Meester Aafjes stelt zich ten doel alle leerlingen een veilige prettige leeromgeving te bieden.

In de omgang tussen mensen is het mogelijk dat er een conflictsituatie ontstaat. Wij proberen dit te voorkomen door met elkaar afspraken te maken over de sociale omgang en het onderwerp ‘omgaan met elkaar’ regelmatig te bespreken.

Je kunt als school echter nooit garanderen dat het uit de hand lopen van problemen tussen mensen onderling kan leiden tot ongewenst gedrag.

Op het moment dat “ ongewenst gedrag” aan de orde komt, wordt dit door de school serieus opgepakt en onder ogen gezien.

Dit protocol geeft een handreiking om in te grijpen bij ongewenst gedrag.

Voorwaarden om het ongewenst gedrag aan te pakken.

Het daltononderwijs is voor ons de leidraad, m.b.t. de sociale omgang van alle betrokkenen binnen de school.

Als onderdeel van Actief Burgerschap probeert de school problemen met ongewenst gedrag te voorkomen. Hiervoor worden o.a. de SOEMO-kaarten gebruikt (soemo = sociaal emotionele ontwikkeling) in de klassen. Los van het feit of ongewenst gedrag wel of niet aan de orde is, komt het onderwerp “omgaan met elkaar” structureel aan de orde. Daarbij wordt ook besproken hoe we een probleem met elkaar kunnen oplossen. Als onderdeel wordt het probleem “ongewenst gedrag” met de leerlingen besproken en dat de leerling dit moet bespreken met de leerkracht. Dit is geen klikken. Ook medeleerlingen worden geacht een leerkracht om hulp te vragen. Samen met de leerlingen worden regels/afspraken vastgesteld over het omgaan met elkaar.

Ongewenst gedrag moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (slachtoffers en daders), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders). Alle betrokkenen worden als gelijkwaardig beschouwd.

Als ongewenst gedrag optreedt, moeten leerkrachten en/ouders dat kunnen signaleren en actie ondernemen.

Wij luisteren naar kinderen en naar ouders. Wij observeren de leerlingen. Wij vullen een SEO (sociaal emotionele ontwikkeling) volgmodel in om onze observaties daarin vast te leggen. Dit model stelt ons in staat om de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen te volgen.

Als het ongewenst gedrag ernstiger vormen aan gaat (of lijkt te) nemen, wordt de directeur op de hoogte gesteld. Er wordt dan voor het hoor en wederhoor principe gekozen. Op basis van de aard van het probleem wordt er een insteek gekozen om het probleem aan te pakken.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op de **ods Meester Aafjes** zijn twee vertrouwenspersonen aangesteld. Dat zijn mevr. Jacqueline Rijkse en mevr. Jacqueline van Burk. De laatste is ook Intern Begeleider van de school.

Hoe willen wij daar mee omgaan?

Binnen ons dalton onderwijs werken we regelmatig (in principe constant) aan de sociale omgang van de kinderen. Ons doel is te voorkomen dat er ongewenst gedrag optreedt. We proberen dus preventief te werken. Echter zijn er altijd momenten dat er sprake is van spraakverwarring en/of miscommunicatie tussen personen. Dit kan leiden tot problemen. Het goed luisteren naar elkaar en het maken van goede afspraken kan veel voorkomen.

Een project alleen is niet voldoende om een eind te maken aan een probleem met ongewenst gedrag. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Op school stellen wij omgaan met elkaar regelmatig aan de orde.

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals o.a. spreekbeurten, rollenspelen, dramales, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en ook van de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waarin duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Een effectieve methode om ongewenst gedrag te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen. (schoolregels, klassenregels, pleinregels, overblijfregels).

Signalen van ongewenst gedrag kunnen o.a. zijn:

- *altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen*
- *zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot*
- *een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven*
- *briefjes doorgeven*
- *beledigen*
- *opmerkingen maken over kleding*
- *isoleren*
- *buiten school opwachten, slaan of schoppen*
- *op weg naar huis achterna rijden*
- *naar het huis van het slachtoffer gaan*
- *bezittingen afpakken*
- *schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer*
- *fysieke uitingen*

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of mensen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Regels voor het aanpakken van ongewenst gedrag.

REGEL 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- je mag niet klikken, maar.....
als je te maken krijgt met ongewenst gedrag en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

REGEL 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het ongewenst gedrag bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

REGEL 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen dat op school ontstaan is. Bij problemen van ongewenst gedrag moeten de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Omgangsregels die gelden in alle groepen:

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
2. Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
5. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest. Neemt het ernstiger vorm aan dan wordt de directie ingelicht. De directie zal actie ondernemen.
7. Blijft diegene doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.
Kinderen die pesten, zitten zelf in de nesten !
8. Krijg je te maken met ongewenst gedrag praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
9. Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
10. Niet aan spullen van een ander zitten.
11. Luisteren naar elkaar.
12. Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden
13. Iedereen is welkom op onze school.
14. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten zijn voorbeelden van ongewenst gedrag en zijn niet toegestaan.
15. Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
16. Digitaal pesten d.m.v. berichten versturen op hyves/sms/msn e.d. is niet toegestaan. Als er op school aantoonbaar digitaal gepest is, mag je op school een periode niet meer op de computer omdat je dan hebt laten zien niet op de goede manier met de computer om te kunnen gaan.

Deze regels gelden op school en daarbuiten. De school kan dus ook zaken bespreken die in het weekeinde, dan wel buiten het schoolplein gebeuren. Dit alleen als ze direct invloed hebben op het groepsgebeuren.

Toevoeging:

Kinderen hebben / maken groepsregels in hun eigen groep als aanvulling op deze vastgestelde (omgangs)schoolregels.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Elke groep bespreekt regelmatig de groepsregels. Tussentijdse bijstelling van de regels door de groep is mogelijk.

Aanpak van de ruzies en ongewenst gedrag in zeven stappen:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of er ongewenst gedrag vertoond is, dan proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen. (dalton)

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3:

Er samen uit komen onder begeleiding van de leerkracht

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert hen samen de ruzie op te laten lossen of het ongewenste gedrag te bespreken en te laten stoppen en (nieuwe) afspraken te maken.

Herhalingen van ongewenst gedrag / ruzies tussen dezelfde leerlingen heeft consequenties tot gevolg.

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ ongewenst gedrag schakelt de leerkracht de directie in. Deze houdt een gesprek met de beide partijen en probeert beide partijen er uit te laten komen. De aanpak is dwingender met de bedoeling dat er duidelijkheid komt in de achterliggende redenen van het pestgedrag.

De leerlingen kan gevraagd worden zelf hun bevindingen op papier op te schrijven. Er worden afspraken gemaakt.

STAP 5:

Afspraak is dat als het weer gebeurt beide partijen dit onmiddellijk moeten melden. Ouders kan ook gevraagd worden het onmiddellijk te melden als het weer voorkomt. De ernst van de situatie bepaalt of het nodig is om te straffen. Straffen is niet het doel en zal dan ook zo min mogelijk aan de orde komen. De bedoeling is er voor te zorgen dat de aanpak niet de partijen tegen elkaar opzet, maar dat er een gemeenschappelijk gevoel ontstaat, als dat mogelijk is.

STAP 6:

Als herhaling voorkomt worden ouders ingelicht. In samenspraak met ouders wordt gewerkt aan een bevredigende oplossing van het probleem.

STAP 7:

Als er geen oplossing voor het probleem gevonden kan worden, treedt het protocol verwijdering en toelating van de stichting Fluvium in werking.

[Leerlingenstatuut.docx](#)

De leerkracht biedt altijd hulp aan/ en begeleidt zowel het kind dat ongewenst gedrag ontvangt als vertoont. Indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties

In de consequenties kun je meerdere gradaties vaststellen, dit noemen we de 5 fasen.

FASE 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met het kind dat ongewenst gedrag vertoont over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De ouders wordt gevraagd mee te werken om een einde aan het probleem te maken.

FASE 3:

- Bij aanhoudend ongewenst gedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

FASE 4:

- Bij aanhoudend ongewenst gedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

FASE 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie stap 7 aanpak van de ruzies en ongewenst gedrag in zeven stappen).

Begeleiding van de leerlingen:

De leerling die te maken krijgt met ongewenst gedrag:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt het ongewenste gedrag uitgevoerd.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het ongewenst gedrag.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het kind in laten zien waarom een ander kind ongewenst gedrag vertoont.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van beide partijen.
- Het kind niet overbeschermen. Bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je dit kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het ongewenst gedrag zelfs nog toe kan nemen.

De leerling die ongewenst gedrag vertoont:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ het ongewenst gedrag (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor het kind dat met ongewenst gedrag te maken krijgt en voor zichzelf.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten het andere kind heeft.
- Ongewenst gedrag is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel het ongewenste gedrag uitvoert – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het ongewenst gedrag? *
- Advies tot het zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

** Oorzaken van ongewenst gedrag kunnen zijn:*

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van kinderen die met ongewenst gedrag in aanraking komen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als het ongewenste gedrag niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de kinderen die ongewenst gedrag vertonen om het probleem bespreekbaar te maken.
- Ongewenst gedrag op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamactiviteit.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het ongewenst gedrag komt.

Ouders van kinderen die ongewenst gedrag vertonen:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans ongewenst gedrag te vertonen.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Waar dit protocol bij ongewenst gedrag geen duidelijkheid schept besluit de directie. De vraagstelling zal d.m.v. consultering van deskundigen, stichting Fluvium, en medezeggenschapsraad toegevoegd worden aan het protocol.

